

Posouzení námitky diskriminace ve věci neumožnění nakládání s penězi osobě s postižením

V březnu 2023 se na mě obrátil pan A., nar. xxx, bytem yyy, prostřednictvím právního zástupce pana B. Namítal diskriminaci v oblasti finančních služeb, jíž se měla dopustit banka X. Diskriminační postup měl spočívat v tom, že mu banka neumožnila nakládat s penězi na jeho stavebním spoření, běžném účtu a vkladní knížce, protože má jmenovanou opatrovnici. Tu má ustanovenou z důvodu lehkého mentálního postižení, je ale současně plně svéprávný.

Ze zákona vykonávám působnost ve věcech práva na rovné zacházení a ochrany před diskriminací, v jejímž rámci poskytuji obětem diskriminace metodickou pomoc.¹ V této souvislosti jsem se rozhodl záležitost blíže prověřit a posoudit, zda se v daném případě na základě dostupných skutečností může jednat o diskriminaci ve smyslu antidiskriminačního zákona.²

A. Shrnutí závěrů

Přímou diskriminací se rozumí jednání, včetně opomenutí, kdy se s osobou zachází méně příznivě než s jinou osobou ve srovnatelné situaci, a to mimo jiné z důvodu zdravotního postižení.³ Diskriminací však není nerovné zacházení, které je objektivně odůvodněno legitimním cílem, jestliže prostředky k dosažení cíle jsou přiměřené a nezbytné.⁴

Stěžovatel je podle pravomocného rozsudku soudu plně svéprávný, ale pro zastupování před soudem a úřady a při majetkových dispozicích v hodnotě nad 20 000 Kč má jmenovanou opatrovnici. Tu soud ustanovil z důvodu lehkého mentálního postižení stěžovatele, tj. zdravotního stavu, který naplňuje definici zdravotního postižení podle antidiskriminačního zákona.⁵

Ustanovení opatrovnice však nezbavuje stěžovatele oprávnění právně jednat také v oblastech, pro které byla jmenována. Jedná se totiž o institut opatrovnictví bez omezení svéprávnosti, při němž jmenování opatrovnice představuje určité zmocnění opatrovnice k právnímu jednání, kterého stěžovatel jako opatrovanec může, ale nemusí, využít v případech, jež si žádají její zásah.

Banka stěžovateli neumožnila nakládat se **stavebním spořením** se zůstatkem nad 20 000 Kč s odkazem na povinnost respektovat soudní rozhodnutí a zákonnou povinnost postupovat při výkonu činnosti obezřetně a chránit zájmy svých klientů. Požadovala, aby místo něj jednala opatrovnice.

Postup banky znevýhodňuje stěžovatele oproti ostatním plně svéprávným klientům. Sleduje sice legitimní cíl v podobě zajištění povinnosti respektovat soudní rozhodnutí a zajištění povinnosti obezřetnosti a ochrany zájmů klientů, ale prostředky, které k tomu banka zvolila,

1 Ustanovení § 1 odst. 5 ve spojení s ustanovením § 21b zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv.

2 Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).

3 Ustanovení § 2 odst. 3 antidiskriminačního zákona.

4 Ustanovení § 7 odst. 1 antidiskriminačního zákona.

5 Ustanovení § 5 odst. 6 antidiskriminačního zákona.

nepokládám za přiměřené a nezbytné. Domnívám se proto, že **postup banky představuje přímou diskriminaci z důvodu zdravotního postižení.**

Podobně měla banka odepřít stěžovateli nakládání s penězi na jeho **běžném účtu a vkladní knížce**, čímž se měl ocitnout zcela bez přístupu k penězům. V obou případech byl zůstatek vyšší než 20 000 Kč, ale stěžovatel chtěl vybrat nižší částku. Z dostupných podkladů nelze s jistotou prokázat, že se banka dopustila diskriminace stěžovatele. Pokud jsou ovšem pravdivá tvrzení stěžovatele, považoval bych i tento **postup banky za přímou diskriminaci z důvodu zdravotního postižení.**

B. Skutková zjištění

B.1 Situace stěžovatele

Stěžovatel má lehké mentální postižení. Jde o trvalou poruchu, pro kterou byl v minulosti svéprávnosti zcela zbaven a následně v ní omezen.

Koncem roku 2015 soud v rámci řízení o přezkoumání svéprávnosti stěžovateli vrátil plnou svéprávnost, když na základě dokazování dospěl k závěru, že stěžovatel je natolik zodpovědný, spolehlivý, orientovaný v realitě, obezřetný a opatrný především v souvislosti s finančním hospodařením, že není účelné jej nadále omezovat ve svéprávnosti. Zároveň mu soud pro případy rozhodování ve složitějších životních situacích a ve vztahu k majetku významnější hodnoty jmenoval opatrovnici. Konkrétně určil, že opatrovnice je oprávněna a povinna stěžovatele zastupovat před soudem a úřady a při dispozici s majetkem v hodnotě nad 20 000 Kč.⁶

Stěžovatel prostřednictvím právního zástupce popsal problémy s bankou, která mu i přes rozhodnutí soudu neumožnila nakládat s jeho stavebním spořením ani penězi na jeho běžném účtu a vkladní knížce, a trvala na tom, aby místo něj jednala opatrovnice.

První komplikace nastala v květnu 2021, když stěžovateli nebylo na pobočce banky v Benešově umožněno zrušit jeho stavební spoření a založit nové. Jeho právní zástupce se obrátil na banku. Ta však s odkazem na povinnost jednat při své činnosti obezřetně a chránit vklady klientů a povinnost respektovat soudní rozhodnutí trvala na tom, aby takové úkony učinila opatrovnice, jelikož naspořená částka na stavebním spoření převyšovala 20 000 Kč.⁷

Další komplikace se měla stát v říjnu 2021, když stěžovatel během výběru hotovosti z bankomatu zjistil, že je platební karta neplatná. Společně se sociální pracovníci se telefonicky obrátili na zaměstnankyni pobočky banky. Od ní se dozvěděli, že nová karta byla zaslána opatrovnici, protože ta je její držitelkou. Zároveň je zaměstnankyně banky měla informovat, že stěžovatel hotovost nebude moci vybrat sám bez opatrovnice ani na pokladně pobočky banky. Za pomoci sociální pracovníce se proto stěžovatel spojil s opatrovnicí, která přislíbila, že mu kartu zašle. To si však s ohledem na individuální okolnosti vyžádalo určitý čas,⁸ po který stěžovatel potřeboval hotovost na úhradu nutných výdajů a běžných potřeb. Po konzultaci se sociální pracovníci se proto vydal na pobočku

6 Rozsudek Okresního soudu v Benešově ze dne 18. 11. 2015, č. j. 3P 183/87-190.

7 E-mail zaměstnankyně pobočky banky v Benešově ze dne 1. 6. 2021.

8 Karta byla opatrovnici zaslána na adresu, kde již nebydlela. Musela zařídit vydání nové karty, kterou následně zaslala z Liberce, kde žila, do zařízení Y, kde žil stěžovatel.

banky, kde chtěl vybrat 5 000 Kč z vkladní knížky. Výběr mu ale nebyl umožněn s odůvodněním, že takový úkon může učinit opět jen opatrovnice. Ocítl se tak zcela bez přístupu k penězům.

Celou situaci se pokoušel řešit právní zástupce stěžovatele s ombudsmanem banky. Dostalo se mu veskrze obecné odpovědi, že banka nenabízí vhodný produkt pro stěžovatele a že je v kontaktu s opatrovníci, podle níž ona ani stěžovatel nic nepotřebují.⁹ Mimoto se stěžovatel obrátil na Českou národní banku, jejíž postup není předmětem mého posouzení.

B.2 Vyjádření banky

O vyjádření k věci a zodpovězení několika dotazů jsem požádal předsedu představenstva banky. Prostřednictvím kanceláře ombudsmana banky jsem obdržel následující vyjádření:

- Banka nerozporuje, že je stěžovatel plně svéprávný, nicméně má jmenovanou opatrovnici, která je dle rozhodnutí soudu oprávněna a povinna jej zastupovat při dispozici s majetkem v hodnotě nad 20 000 Kč. Banka tedy vychází z rozhodnutí soudu, podle něž stěžovatel nemůže ohledně takového majetku jednat sám. Toto omezení musí banka respektovat a podřídit tomu své jednání se stěžovatelem, a to i z důvodu, že její zákonnou povinností je postupovat při výkonu své činnosti obezřetně a chránit zájmy svých klientů.¹⁰
- S ohledem na časový odstup a množství obslužených klientů na pobočkách banka není schopna poskytnout bližší informace o konkrétním jednání stěžovatele ve věci stavebního spoření. Zůstatek však převyšuje částku 20 000 Kč.
- Ze stejných důvodů banka není schopna poskytnout bližší informace o konkrétním jednání stěžovatele ve věci vkladní knížky. Zůstatek také převyšuje částku 20 000 Kč.
- Na běžném účtu zůstatek rovněž převyšuje částku 20 000 Kč. Banka nemá ve své obchodní nabídce účet, u kterého by mohla omezit částku, do které je stěžovatel sám oprávněn disponovat s penězi na účtu. Nemá ani jiný speciální produkt, ani technologické nástroje na to, aby stěžovateli omezila částku, do které by mohl sám disponovat s penězi. V úvahu připadá tzv. předplacená karta, kdy s penězi obecně disponuje opatrovník a část peněz (do výše, do které je opatrovanec oprávněn s penězi nakládat) předává na tuto předplacenou kartu, kterou používá opatrovanec. Stěžovatel je aktuálně držitelem takové předplacené karty.
- Stěžovatel nebyl držitelem platební karty k běžnému účtu. Její držitelkou byla opatrovnice, a proto banka kartu zaslala jí. Ačkoli je karta nepřenositelná, opatrovnice pravděpodobně umožnila, aby s ní stěžovatel nakládal.
- Na banku se v roce 2021 obrátili právní zástupce stěžovatele a sociální pracovnice. Na základě těchto podnětů banka jednala s opatrovníci s výsledkem, že opatrovnice ani stěžovatel po bance nic nepožadují.

9 E-mailová komunikace se zaměstnankyní kanceláře ombudsmana banky od 21. 10. do 25. 11. 2021.

10 Ustanovení § 12 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách.

C. Právní hodnocení

C.1 Opatrovnictví bez omezení svéprávnosti

Pro zhodnocení případu je stěžejní vysvětlit postavení stěžovatele jako opatrovance v situaci, kdy mu soud sice jmenoval pro některé úkony opatrovnici, ale současně mu vrátil plnou svéprávnost.

Institut opatrovnictví bez omezení svéprávnosti zakotvil do českého právního řádu občanský zákoník účinný od ledna 2014.¹¹ Opatrovníka za současného zachování plné svéprávnosti soud jmenuje zpravidla člověku, jemuž působí zdravotní stav obtíže při správě jeho jmění nebo při hájení jeho práv.¹²

Současně platí, že každý zletilý člověk je plně svéprávný, ledaže jej soud omezil ve svéprávnosti.¹³ Omezit svéprávnost lze jen tehdy, hrozila-li by člověku jinak závažná újma a nepostačí-li vzhledem k jeho zájmům mírnější a méně omezující opatření.¹⁴ Těmito opatřeními jsou zejména nápomoc při rozhodování,¹⁵ zastoupení členem domácnosti¹⁶ či jmenování opatrovníka bez omezení svéprávnosti, přičemž je povinností soudu při rozhodování o svéprávnosti zkoumat, zda některé z nich nebude postačovat vzhledem k zájmům posuzovaného.¹⁷

Podle důvodové zprávy k občanskému zákoníku představuje opatrovnictví bez omezení svéprávnosti jednu z alternativ k omezení svéprávnosti a jeho využití je vhodné zejména v případech, kdy není obava, že aktivním právním jednáním vznikne opatrovanci újma, ale kdy by mu újma mohla vzniknout v důsledku toho, že by sám určité úkony neučinil (např. žádost o sociální dávky).¹⁸ Dle komentářové literatury pak jmenování opatrovníka osobě, která není omezena ve svéprávnosti a je schopna samostatně právně jednat, nezbavuje tuto osobu oprávnění uskutečnit právní jednání, pro jehož vykonání jí byl jmenován opatrovník.¹⁹

Jde také o institut blížící se více tomu, co předpokládá Úmluva o právech osob se zdravotním postižením, jež je stěžejním mezinárodním dokumentem upravujícím postavení lidí s postižením.²⁰ Z jejího čl. 12 vyplývá smluvním stranám závazek ustoupit od tradičních modelů náhradního rozhodování a opatrovnictví ve prospěch modelů podporovaného rozhodování ve formě různých alternativ.²¹ Ustanovení opatrovníka bez omezení

11 Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

12 Ustanovení § 465 odst. 1 a § 469 odst. 1 občanského zákoníku.

13 Ustanovení § 30 ve spojení s § 55 a násl. občanského zákoníku.

14 Ustanovení § 55 odst. 2 občanského zákoníku.

15 Ustanovení § 45 a násl. občanského zákoníku.

16 Ustanovení § 49 a násl. občanského zákoníku.

17 Ustanovení § 39 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.

18 Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., novému občanskému zákoníku, II. Zvláštní část, k § 465 až 471. In: ASPI [právní informační systém]. © 2000–2023 Wolters Kluwer ČR, a. s. [cit. 18. 9. 2023]. ASPI ID: LIT38253CZ.

19 ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA, Josef a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek I, (§ 1-654)*, k § 465. In: ASPI [právní informační systém]. © 2000–2023 Wolters Kluwer ČR, a. s. [cit. 18. 9. 2023]. ASPI ID: KO89_a2012CZ.

20 Úmluva OSN o právech osob se zdravotním postižením, vyhlášená pod č. 10/2010 Sb. m. s.

21 Obecný komentář Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením k čl. 12 Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením, bod 28; dostupný

svéprávnosti pak představuje českými soudy nejčastěji používanou alternativou k omezení svéprávnosti.²²

Z odůvodnění rozhodnutí soudu plyne, že zdravotní stav stěžovatele byl důvodem, proč mu pro některé úkony jmenoval opatrovnici. Soud zároveň neviděl účel v dalším omezení svéprávnosti stěžovatele, který je dle něj „*de facto po zdravotní stránce svéprávný*“.²³ Proto přistoupil k mírnějšímu opatření v podobě opatrovnictví bez omezení svéprávnosti.

Jelikož je stěžovatel plně svéprávný, je nutné vzhledem ke shora uvedenému vycházet z toho, že je oprávněn jednat samostatně ve všech oblastech právního jednání. Jeho možnost samostatného právního jednání neomezuje ani to, že soud ustanovil opatrovnici. Její a stěžovatelovo postavení lze totiž považovat za totožné, přičemž na opatrovnici lze nahlížet obdobně jako na zmocněnce na základě plné moci, byť jmenovaného soudem.

Jsem si vědom, že výrok soudu ohledně vymezení rozsahu oprávnění opatrovnice může být matoucí. Mám však za to, že je nutno jej chápat jako určité zmocnění opatrovnice k právnímu jednání, kterého opatrovanec může, ale nemusí, využít v případech, jež si žádají její zásah. Jsem toho názoru, že výrok nelze vykládat jako povinnost třetích osob vyžadovat, aby namísto stěžovatele jednala opatrovnice. **Stěžovatel tedy může sám a bez opatrovnice nakládat jak s majetkem v hodnotě do 20 000 Kč, tak nad tuto částku.**

C.2 Diskriminace z důvodu zdravotního postižení

Antidiskriminační zákon zakazuje mimo jiné diskriminaci v přístupu ke službám nabízeným veřejnosti nebo při jejich poskytování.²⁴ Mezi takové služby patří i finanční služby poskytované bankou stěžovateli. Banka proto při své činnosti musí dodržovat zákaz diskriminace zakotvený v antidiskriminačním zákoně.

Zákon vyjmenovává zakázané diskriminační důvody, mezi nimiž je i zdravotní postižení.²⁵ Tím se rozumí tělesné, smyslové, mentální, duševní nebo jiné postižení, které brání nebo může bránit osobám v jejich právu na rovné zacházení. Musí přitom jít o dlouhodobý stav, který trvá nebo má podle poznatků lékařské vědy trvat alespoň jeden rok.²⁶ Stěžovatel má od narození lehké mentální postižení, proto nemám pochybnosti o tom, že jde o dlouhodobé postižení, jež může stěžovateli bránit v jeho právu na rovné zacházení, a tedy i o zdravotní postižení ve smyslu antidiskriminačního zákona.

Zákon rozeznává několik forem diskriminace, z nichž v případě stěžovatele vzniklo podezření na dvě z nich – přímou a nepřímou diskriminaci.

O přímou diskriminaci se jedná tehdy, když se s jednou osobou zachází méně příznivě než s jinou osobou ve srovnatelné situaci, a to právě z některého z důvodů vymezených antidiskriminačním zákonem.²⁷ Přímou diskriminací z důvodu zdravotního postižení v oblasti

z https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRPD%2FC%2FGC%2F1&Lang=en.

22 Výzkum veřejného ochránce práv. Křížovanky autonomie. Praxe soudů při rozhodování o podpůrných opatřeních. Brno: 2020; dostupný z https://www.ochrance.cz/uploads-import/ESO/Krizovanky_autonomie.pdf.

23 Rozsudek Okresního soudu v Benešově, s. 3.

24 Ustanovení § 1 odst. 1 písm. j) antidiskriminačního zákona.

25 Ustanovení § 2 odst. 3 antidiskriminačního zákona.

26 Ustanovení § 5 odst. 6 antidiskriminačního zákona.

27 Ustanovení § 2 odst. 3 antidiskriminačního zákona.

finančních služeb není, pokud je rozdílné zacházení objektivně odůvodněno legitimním cílem a prostředky k jeho dosažení jsou přiměřené a nezbytné.²⁸

O nepřímou diskriminaci se jedná v případě, kdy na základě zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria nebo praxe je z některého z chráněných důvodů osoba znevýhodněna oproti ostatním. Nepřímou diskriminací není, pokud toto ustanovení, kritérium nebo praxe je objektivně odůvodněno legitimním cílem a prostředky k jeho dosažení jsou přiměřené a nezbytné.²⁹

Vyhodnocení, zda se v konkrétní situaci jedná o diskriminaci přímou či nepřímou, závisí na tom, zda je rozlišovací kritérium možné považovat za neutrální. Je-li zvolené kritérium nerozlučně spojeno s diskriminačním důvodem, nejedná se o diskriminaci nepřímou, ale přímou.³⁰

Banka uvádí, že primárním důvodem, proč jedná se stěžovatelem odlišně oproti ostatním plně svéprávným klientům, je skutečnost, že musí respektovat soudní rozhodnutí, jež mu jmenuje opatrovnici pro majetkové dispozice v hodnotě nad 20 000 Kč.

Jmenovat člověku opatrovníka může pouze soud, je-li to potřeba k ochraně zájmů dotčeného nebo vyžaduje-li to veřejný zájem. Soud jmenuje opatrovníka zejména tomu, koho omezil ve svéprávnosti, tomu, o kom není známo, kde pobývá, neznámému člověku zúčastněnému při určitém právním jednání nebo tomu, jehož zdravotní stav mu působí obtíže při správě jmění nebo hájení práv.³¹

Je tedy zřejmé, že jmenování opatrovníka může, ale i nemusí souviset se zdravotním stavem člověka. **V případě stěžovatele přímo souvisí s jeho zdravotním stavem, který naplňuje definici zdravotního postižení dle antidiskriminačního zákona. Nejedná se proto o neutrální kritérium, a v tomto hodnocení se proto dále zaměřuji na posouzení možné přímé diskriminace.** Pro úplnost však uvádím, že posouzení nepřímé diskriminace by probíhalo obdobně.³²

C.2.1 Neumožnění nakládání se stavebním spořením

Banka se stěžovatelem zacházela méně příznivě ve srovnání s ostatními plně svéprávnými klienty, když mu neumožnila zrušit jeho stavební spoření a založit nové.

Posouzení, zda toto méně příznivé zacházení představuje diskriminaci ve smyslu antidiskriminačního zákona, závisí na tom, zda banka sledovala legitimní cíl a k jeho dosažení použila přiměřené a nezbytné prostředky. Legitimní cíl lze charakterizovat jako obecně uznávanou hodnotu, která si zaslouží ochranu a může vyvážit zásah do práva na rovné zacházení. Může jít např. o bezpečnost, zdraví či soukromí nebo povinnost uloženou zvláštními právními předpisy. Existuje-li legitimní cíl rozdílného zacházení, zjišťuje se, zda jsou prostředky k jeho dosažení přiměřené a nezbytné.

28 Ustanovení § 7 odst. 1 antidiskriminačního zákona.

29 Ustanovení § 3 odst. 1 antidiskriminačního zákona.

30 KVASNICOVÁ, Jana, ŠAMÁNEK, Jiří a kol. *Antidiskriminační zákon. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 174–176.

31 Ustanovení § 465 odst. 1 občanského zákoníku.

32 Srov. ustanovení § 3 odst. 1 a § 7 odst. 1 antidiskriminačního zákona.

Banka uvedla, že svým postupem sleduje jednak povinnost respektovat rozhodnutí soudu, podle nějž má stěžovatel pro nakládání s majetkem nad 20 000 Kč jmenovanou opatrovnici, a jednak zákonnou povinnost postupovat při výkonu své činnosti obezřetně a chránit zájmy klientů.³³ Domnívám se, že oba uvedené cíle lze považovat za legitimní.

Pokud jde o podmínku přiměřenosti, tou se rozumí, zda je dané opatření vhodné, tedy zda je způsobilé k dosažení sledovaného cíle. Mám za to, že už v tomto kroku neumožnění nakládat se stavebním spořením neobstojí. Ve vztahu k povinnosti respektovat soudní rozhodnutí totiž banka rozhodnutí vykládá zřejmě nesprávným způsobem vzhledem k principům fungování opatrovnictví bez omezení svéprávnosti a postavení stěžovatele jako opatrovance, který je oprávněn právně jednat sám i ohledně majetku s hodnotou nad 20 000 Kč. Ve vztahu k povinnosti obezřetnosti a ochrany zájmů klientů není úkolem banky posuzovat schopnost stěžovatele samostatně právně jednat v dispozicích s majetkem, když to provedl soud, který na základě dokazování dospěl k závěru, že není účelné stěžovatele dále omezovat ve svéprávnosti. Tuto výsostnou pravomoc soudu banka nemůže suplovat.

Pokud jde o podmínku nezbytnosti, tou se rozumí, zda neexistuje stejně vhodné, ale méně omezující opatření umožňující dosažení sledovaného cíle. Neumožnění nakládat se stavebním spořením nelze, podle mého názoru, označit ani za prostředek nezbytný. Je totiž úkolem opatrovnice, aby v případech, které si žádají její zásah, poskytla stěžovateli nezbytnou pomoc za účelem ochrany jeho zájmů. **Pokud banka skutečně chtěla chránit zájmy stěžovatele, měla za tímto účelem především komunikovat s ním samotným nebo vyvolat jednání za společné účasti stěžovatele a jeho opatrovnice.**

Rozumím obavám banky, které velmi pravděpodobně pramení z nesprávného výkladu rozhodnutí soudu, jakož i ze skutečnosti, že stěžovatel byl v minulosti svéprávnosti zbaven a poté v ní omezen. Mám nicméně za prokázané, že se **banka dopustila přímé diskriminace stěžovatele v oblasti finančních služeb z důvodu jeho zdravotního postižení, když mu neumožnila nakládat se stavebním spořením.**

C.2.2 Neumožnění nakládání s penězi na běžném účtu a vkladní knížce

Podle tvrzení stěžovatele s ním banka dále zacházela méně příznivě ve srovnání s ostatními plně svéprávnými klienty, když mu neumožnila nakládat s penězi na jeho běžném účtu a vkladní knížce. Důsledkem tohoto postupu stěžovatel neměl zcela žádný přístup k penězům, což mělo potenciál způsobit mu značnou újmu.

Posouzení, zda se jedná o diskriminaci, je stejné jako v případě neumožnění nakládání se stavebním spořením, na které odkazuji s doplněními níže. Rozdílným je fakt, že nedisponuji přímým důkazem, že se situace stala, jak popisuje stěžovatel – tedy že nemohl sám vybrat žádnou hotovost na pokladně pobočky banky, jakož i to, že mu byl odmítnut výběr z vkladní knížky, čímž měl být po určité době zcela bez přístupu k penězům.

K podmínce přiměřenosti navíc uvádím, že podle stěžovatele a sociální pracovnice mu nebyl umožněn výběr z vkladní knížky ani ve výši 5 000 Kč a že podle telefonického sdělení zaměstnankyně pobočky banky neměl mít možnost vybrat ani žádnou hotovost z běžného

³³ Ustanovení § 12 zákona o bankách.

účtu na pobočce banky. Jeví se, že banka tímto nerespektovala ani limit 20 000 Kč, na který se sama odvolává v rámci povinnosti respektovat soudní rozhodnutí.

K podmínce nezbytnosti dodávám, že za nezbytnou nelze označit ani alternativní službu banky ve formě tzv. předplacené karty s omezenými finančními prostředky, neboť tu stěžovatel nepotřebuje, protože může jednat samostatně jak do limitu 20 000 Kč, tak nad něj. Irelevantní je pro stěžovatele také to, zda má banka v obchodní nabídce speciální produkt či účet s nastaveným limitem pro nakládání s penězi, neboť jej vzhledem k plné svéprávnosti nepotřebuje.

Z dostupných podkladů nelze s jistotou prokázat, že se banka dopustila diskriminace stěžovatele, když mu neumožnila nakládat s penězi na běžném účtu a vkladní knížce, čímž se ocitl zcela bez přístupu k penězům. Pokud se ovšem situace odehrála tak, jak uvádí stěžovatel, považoval bych i toto jednání banky za **přímou diskriminaci stěžovatele v oblasti finančních služeb z důvodu jeho zdravotního postižení**.

D. Informace o dalším postupu

Bance podle ustanovení § 21b písm. c) zákona o veřejném ochránci práv doporučuji, aby:

- (1) stěžovateli umožnila nakládat se stavebním spořením, běžným účtem a vkladní knížkou tak, jako to umožňuje ostatním plně svéprávným klientům,
- (2) změnila svou praxi a přijala vnitřní mechanismy upravující postupy banky a jejích zaměstnanců za účelem předcházení podobným situacím.

Toto posouzení zasílám předsedovi představenstva banky a stěžovateli prostřednictvím jeho právního zástupce. Byl bych rád, kdyby se banka ve lhůtě 30 dnů od doručení tohoto posouzení k uvedeným doporučením vyjádřila. Ve stejné lhůtě se k mým závěrům může vyjádřit i stěžovatel (prostřednictvím právního zástupce).

Brno 4. října 2023

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv
(podepsáno elektronicky)